

ગુજરાત સ્ટેટ એલિજબીલિટી ટેસ્ટ

GSET અભ્યાસક્રમ

વિષય: કાયદો

કોડ નં: ૧૬

પ્રકરણ -૧ વિધિશાસ્ત્ર

૧. કાયદાનું સ્વરૂપ અને ઉદભવસ્થાનો
૨. વિધીશાસ્ત્રની શાખાઓ
૩. કાયદો અને નીતિશાસ્ત્ર
૪. અધિકારો અને ફરજોનો ખ્યાલ
૫. કાનૂની વ્યક્તિત્વ
૬. સંપત્તિ, માલિકી અને કબજાનો ખ્યાલ
૭. જવાબદારીનો ખ્યાલ
૮. કાયદો, ગરીબાઈ અને વિકાસ
૯. વૈશ્વિક ન્યાય
૧૦. આધુનિકતા અને ઉત્તર આધુનિકતા – આધારો

પ્રકરણ -૨ બંધારણીય અને વહીવટી કાયદો

૧. આમુખ, મૂળભૂત અધીકારો અને ફરજો, રાજ્યનીતીના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો
૨. કેન્દ્ર અને રાજ્યના કારોબારી અને તેમના આંતરસંબંધો
૩. કેન્દ્ર અને રાજ્ય વિધાનસભા અને વૈધાનિક સત્તાઓનું વિતરણ
૪. ન્યાયતંત્ર
૫. કટોકટીની જોગવાઈઓ
૬. અમુક રાજ્યોના સંદર્ભમાં અસ્થાયી, સંક્રમિત અને વિશેષ જોગવાઈઓ

૭. ભારતનું ચૂંટણીપંચ

૮. વહીવટી કાયદાનું સ્વરૂપ, કાર્યક્ષેત્ર અને મહત્વ

૯. કુદરતી ન્યાયનો સિદ્ધાંત

૧૦. વહીવટી કાર્યોની ન્યાયિક સમીક્ષા-

પ્રકરણ -૩ જાહેર આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદો અને આંતરરાષ્ટ્રીય માનવતાવાદી કાયદો

૧. આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદો - વ્યાખ્યા, સ્વરૂપ અને ભૂમિકા

૨. આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાના સ્ત્રોત

૩. રાજ્યો અને સરકારોની માન્યતા

૪. રાષ્ટ્રીયતા, દેશાગત, શરણાર્થીઓ અને આંતરિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિઓ

૫. પ્રત્યાર્પણ અને આશ્રય

૬. સંયુક્ત રાષ્ટ્ર અને તેના અંગો

૭. આંતરરાષ્ટ્રીય વિવાદોનું સમાધાન

૮. વિશ્વ વેપાર સંગઠન

૯. આંતરરાષ્ટ્રીય માનવતાવાદી કાયદો

૧૦. આંતરરાષ્ટ્રીય માનવતાવાદી કાયદોનું અમલીકરણ અને પડકારો

પ્રકરણ -૪ ફોજદારી કાયદો

૧. ગુનાહિત જવાબદારીના સામાન્ય સિદ્ધાંતો – અપરાધિક કૃત્ય, ગુનાહિત

માનસ, વ્યક્તિગત અને જૂથ જવાબદારી અને રચનાત્મક જવાબદારી

૨. ગુનાના તબક્કાઓ અને અપૂર્ણ કાયદાઓ – કાવતરું, ગુનાહિત કાવતરું, પ્રયત્ન ૩. સામાન્ય અપવાદો

૪. માનવશરીર વિરુદ્ધનાં ગુનાઓ

૫. રાજ્ય અને આતંકવાદ વિરુદ્ધના ગુનાઓ

૬. મિલકત વિરુદ્ધના ગુનાઓ

૭. સ્ત્રીઓ અને બાળકો વિરુદ્ધના ગુનાઓ

૮. ડ્રગ્સની હેરાફેરી અને છેતરામણી

૯. જાહેર શાંતિ સામે ગુના

૧૦. શિક્ષાના વિચારસરણી, પ્રકારો, અપરાધપીડિતોને વળતર

પ્રકરણ -૫ અપકૃત્યનો કાયદો અને ગ્રાહક સુરક્ષા

૧. અપકૃત્યનું સ્વરૂપ અને વ્યાખ્યાઓ

૨. અપકૃત્યજન્ય જવાબદારી
૩. સામાન્ય બચાવો
૪. વિશિષ્ટ અપકૃત્યો- બેદરકારી, ઉપદ્રવ, અનધિકાર પ્રવેશ અને માનહાનિ
૫. ક્ષતિઓની દૂરસ્થતા
૬. સખત અને સંપૂર્ણ જવાબદારી
૭. રાજ્યની અપકૃત્યજન્ય જવાબદારી
૮. ગ્રાહક સુરક્ષા ધારો ૧૯૮૬- વ્યાખ્યા, ગ્રાહક અધિકારો અને નિવારણ પદ્ધતિઓ
૯. ધી મોટર વિલિકલ એક્ટ, ૧૯૮૮- ના દોષ જવાબદારી, તૃતીય પક્ષ વીમો, ક્લેમ ટ્રીબ્યુનલ
૧૦. સ્પર્ધા અધિનિયમ, ૨૦૦૨ - અમુક કરાર પર પ્રતિબંધ, પ્રબળ પદનો દુરુપયોગ અને સંયોજનોના નિયમન

પ્રકરણ -૬ વ્યાવસાયિક કાયદો

૧. કરાર અને વિજ્ઞાણવિષયક -કરારના આવશ્યક તત્વો
૨. કરારનો ભંગ, કરારની હતાશા, રદબાતલ અને રદબાતલ કરાર
૩. કરારનું પ્રમાણભૂત અને અર્ધ-કરાર
૪. વિશિષ્ટ કરાર - જમીન, વચન, ક્ષતિપુર્તિ, બાંધકારી અને એજન્સી
૫. માલ વેચાણ અધિનિયમ, ૧૯૩૦
૬. ભાગીદારી અને મર્યાદિત જવાબદારી ભાગીદારી
૭. નેગોશીયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૮૧
૮. કંપની કાયદો - કંપનીનો સમાવેશ, સંભાવનાઓ, શેર અને ડિબેન્યર્સનો સમાવેશ
૯. કંપની કાયદો - ડિરેક્ટર અને મીટિંગ્સ
૧૦. કોર્પોરેટ સામાજિક જવાબદારી

પ્રકરણ -૭ કૌટુંબિક કાયદો

૧. ઉદભવસ્થાનો અને શાખાઓ
૨. લગ્ન અને લગ્ન વિસર્જન
૩. વૈવાહિક ઉપાય - છૂટાછેડા અને છૂટાછેડાની થિયરી
૪. લગ્નની સંસ્થાના બદલાતા પરિમાણો - લીવ-ઇન-રીલેશનશીપ
૫. ભારતમાં લગ્ન અને છૂટાછેડા અંગેના વિદેશી હુકમોની માન્યતા
૬. ભરણપોષણ, વિધવાંશ અને સ્ત્રીધન
૭. દત્તકવિધાન, વાલીપણું અને સ્વીકૃતિ

૮. ઉત્તરાધિકાર અને વારસો
૯. વસીયત, બક્ષિશ અને વકફ
૧૦. સમાન નાગરિક ધારો

પ્રકરણ -૮ પર્યાવરણ અને માનવ અધિકારનો કાયદો

૧. ‘પર્યાવરણ’ અને ‘પર્યાવરણીય પ્રદૂષણ’ નો અર્થ અને ખ્યાલ
૨. આંતરરાષ્ટ્રીય પર્યાવરણીય કાયદો અને યુએન પરિષદો
૩. ભારતમાં પર્યાવરણની સુરક્ષા માટે બંધારણીય અને કાનૂની માળખું
૪. ભારતમાં પર્યાવરણીય અસરની આકારણી અને જોખમી કચરા પર નિયંત્રણ
૫. નેશનલ ગ્રીન ટ્રિબ્યુનલ
૬. માનવાધિકારનો ખ્યાલ અને વિકાસ
૭. સાર્વત્રિકવાદ અને સાંસ્કૃતિક સાપેક્ષવાદ
૮. આંતરરાષ્ટ્રીય અધિકાર બિલ
૯. જૂથના અધિકાર - મહિલાઓ, બાળકો, અપંગ વ્યક્તિઓ, વૃદ્ધ વ્યક્તિઓ, લઘુમતીઓ અને નબળા વર્ગ
૧૦. ભારતમાં માનવાધિકારનું રક્ષણ અને અમલ - રાષ્ટ્રીય માનવાધિકાર આયોગ, રાષ્ટ્રીય લઘુમતી પંચ, મહિલા રાષ્ટ્રીય આયોગ, અનુસૂચિત જાતિ માટેનું રાષ્ટ્રીય આયોગ, રાષ્ટ્રીય અનુસૂચિત જનજાતિ આયોગ અને પછાત વર્ગો માટે રાષ્ટ્રીય આયોગ

પ્રકરણ -૯ બૌદ્ધિક સંપત્તિના હકકો અને માહિતી તકનીકી કાયદો

૧. બૌદ્ધિક સંપત્તિનો અર્થ અને ખ્યાલ
૨. બૌદ્ધિક સંપત્તિની વિચારસરણી
૩. બૌદ્ધિક સંપત્તિ સંબંધિત આંતરરાષ્ટ્રીય સંમેલનો
૪. કોપીરાઈટ અને પડોશી અધિકારો - વિષય બાબતો, મર્યાદાઓ અને અપવાદો, ઉલ્લંઘન અને ઉપાયો
૫. પેટન્ટનો કાયદો
પેટન્ટજન્યતા, પેટન્ટની મંજૂરી માટેની પ્રક્રિયા, મર્યાદાઓ અને અપવાદો, ઉલ્લંઘન અને ઉપાયો
૬. ટ્રેડમાર્કનો કાયદો - ટ્રેડમાર્કની નોંધણી, ટ્રેડમાર્કર્સનાં પ્રકાર, ઉલ્લંઘન અને પસાર થવું, ઉપાયો
૭. ભૌગોલિક સંકેતોનું સંરક્ષણ

૮. જૈવવિવિધતા અને પરંપરાગત જ્ઞાન

૯. માહિતી ટેકનોલોજી કાયદો- ડિજિટલ હસ્તાક્ષર અને વિજ્ઞાણવિષયક હસ્તાક્ષર,
વિજ્ઞાણવિષયક શાસન, વિજ્ઞાણવિષયક રેકોર્ડ્સ અને સબસ્ક્રાઇબર્સની ફરજો

૧૦. સાયબર ગુનાઓ, દંડ અને નિર્ણય

પ્રકરણ -૧૦ તુલનાત્મક જાહેર કાયદો અને અનુશાસનની પદ્ધતિઓ

૧. તુલનાત્મક કાયદો - સંબંધિતતા, પદ્ધતિ, સમસ્યાઓ અને તુલના સાથેનો સંબંધ

૨. સરકારોના સ્વરૂપો - રાષ્ટ્રપતિ અને સંસદીય, એકાત્મક અને સમવાયી

૩. સમવાયતંત્રનાં નમૂનાઓ- યુ.એસ.એ., કેનેડા અને ભારત

૪. કાયદોનો નિયમ - 'ઔપચારિક' અને 'મૂળ' આવૃત્તિ

૫. શક્તિઓનું વિભાજન - ભારત, યુકે, યુએસએ અને ફ્રાન્સ

૬. ન્યાયતંત્રની સ્વતંત્રતા, ન્યાયિક સક્રિયતા અને જવાબદારી - ભારત, યુકે અને
યુ.એસએ

૭. બંધારણીય સમીક્ષાની પદ્ધતિઓ - ભારત, યુએસએ, સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ અને ફ્રાન્સ

૮. બંધારણની સુધારણા - ભારત, યુએસએ અને દક્ષિણ આફ્રિકા

૯. લોકપાલ - સ્વિડન, યુકે અને ભારત

૧૦. ખુલ્લી સરકાર અને માહિતીનો અધિકાર - યુ.એસ.એ, યુકે અને ભારત